

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และพื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของพืชป่า การเพิ่มจำนวนประชากรที่มีปริมาณมากขึ้นทำให้พืชป่าถูกคุกคามและถูกบุกรุกทำลายลงจำนวนมาก พืชป่าจึงลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว พืชป่าหลายชนิดเกือบจะสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย

พืชป่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรพืชป่าจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการ มาตรการที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรพืชป่าได้แก่ การคุ้มครอง การควบคุมและการรู้จักการนำมาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้การแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนเกี่ยวกับการอนุรักษ์พืชป่าและการคุ้มครองพืชป่าให้คงอยู่กับธรรมชาติ การอนุรักษ์และการจัดทรัพยากรพืชป่าในประเทศไทย มีปัญหาและอุปสรรคเช่นเดียวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จึงต้องคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหากับสิ่งที่เกิดขึ้น พืชป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่งจัดอยู่ในทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่เกิดขึ้นทดแทนและรักษาให้คงอยู่ได้ (Replaceable and Maintainable) การที่จะรักษาพืชป่าให้คงอยู่ยาวนานและมีพืชป่าเกิดขึ้นมาทดแทนได้นั้นจำเป็นต้องมีการปกป้องสิ่งแวดล้อมที่พืชป่าอาศัยอยู่ให้มีความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ซึ่งรวมไปถึงต้องสงวนพืชป่าไม่ให้ถูกลักลอบค้าหรือจำหน่ายพืชป่าซึ่งอาจจะทำให้พืชป่าสูญพันธุ์ได้ เพราะถ้าพืชป่าสูญพันธุ์ก็ไม่อาจจะหาพืชป่าพันธุ์อื่นมาทดแทนพืชป่าพันธุ์เดิมได้

ประเทศไทยในอดีตมีพืชป่าอยู่มากมายหลายชนิดรวมถึงพืชป่าที่มีความสวยงามและหาซื้อได้ยากในสมัยนี้ เช่น หม้อข้าวหม้อแกงลิง น้ำเต้าลมหรือ Pitcher-plants และประชาเมียปรงแมงกิ้งก้าน Sago-palm family เป็นต้น ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้พัฒนาความเจริญขึ้น มนุษย์ได้รู้จักการใช้ประโยชน์จากพืชป่ามากขึ้น เช่น การนิยมปลูกพืชป่าเป็นไม้ประดับตามอาคารบ้านเรือน นอกจากนี้การบุกรุกพื้นที่ป่าธรรมชาติและป่าอนุรักษ์เพื่อต้องการขยายพื้นที่ครอบครองการทำกินทั้งในภาคเกษตรกรรมรวมไปถึงภาคอุตสาหกรรมทำให้ที่ผ่านมาประชากรโลกกำลังประสบภัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางระบบนิเวศอันเนื่องมาจากพื้นที่ป่าที่ลดลงเป็นสัญญาณบ่งบอกถึงภัยที่พืชป่ากำลังถูกคุกคาม สภาพพืชป่าถูกเปลี่ยนแปลงและถูกทำลายในอนาคต ถ้าความสำคัญของพืชป่า

ต่าง ๆ จะเพิ่มมากขึ้นกว่าในปัจจุบันแต่แม้จะทราบถึงผลเสียต่าง ๆ มนุษย์ยังมีพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะที่เป็นการสวนทางกับธรรมชาติโดยการทำลายความสมบูรณ์ของแหล่งนิเวศอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตทำให้จำนวนพืชป่าเข้าสู่ภาวะถูกคุกคามอันใกล้สูญพันธุ์และหายาก

พืชป่าบางชนิดอาจสูญพันธุ์ได้ในเวลาอันรวดเร็ว พืชป่าที่เหลือส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีอยู่หลายชนิดที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เช่น พืชป่าที่หายากเป็นพืชป่าซึ่งในขณะนี้แต่มีความเสี่ยงที่จะทำให้อยู่ในอันตราย (Endangered) หรือถูกทำลายได้ง่าย (Vulnerable) พืชป่าพวกนี้มักจะขึ้นอยู่ในท้องที่ที่มีลักษณะจำกัดทางสภาพภูมิศาสตร์อยู่บนเกาะเล็ก ๆ หรือยอดเขาโดยยอดเขาหนึ่ง พืชป่าหายากจะมีการกระจายพันธุ์ไม่หนาแน่นในแนวการกระจายพันธุ์ (ธวัชชัย สันติสุข, 2528, หน้า 237-242) ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ควรจะช่วยกันรักษาทรัพยากรพืชป่าให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อเป็นมรดกตกทอดไปถึงเยาวชนรุ่นหลังได้รู้จักใช้ประโยชน์สืบต่อไป ทั้งนี้ประเทศไทยมีพืชป่าอยู่เป็นจำนวนมากที่ย่อมแสดงให้เห็นถึงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชป่าต่าง ๆ พืชป่าบางชนิดมีคุณค่าและมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเป็นอันมาก นอกจากนี้พืชป่าบางชนิดยังมีคุณค่าและประโยชน์แก่การเกษตรและป่าไม้ เช่น วงศ์ซาร์แรคซิเนียซีอี (Sarraceniaceae: พืชกินแมลง) เป็นไม้ที่ช่วยกินแมลงได้ ซึ่งถ้าหากพืชป่าถูกคุกคามและบุกรุกทำลายลงเป็นอันมากเท่ากับทำให้ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติเสียไป ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนและเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์และวางแผนพืชป่าตั้งแต่วันนี้เพื่อที่จะได้เห็นพืชป่าในวันหน้า

การลักลอบนำพืชป่าออกมาจากธรรมชาติโดยตรงและส่งจำหน่ายออกนอกประเทศโดยการขนส่งก็จะซุกซ่อนหลบการตรวจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งโดยในส่วนของพืชป่าก็จะนำมาแปรรูปเนื่องจากผู้ส่งออกจะอ้างว่าเป็นพืชป่าชนิดที่ไม่ได้ถูกควบคุมตามกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจของเจ้าหน้าที่ (ประดิษฐ์ เจริญสุข, 2543, หน้า 74) เมื่อมีการลักลอบจำหน่ายพืชป่าภายในประเทศและระหว่างประเทศโดยปราศจากการควบคุมทำให้เกิดการลักลอบจำหน่ายพืชป่าจนเป็นเหตุให้พืชป่าอาจสูญพันธุ์ได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการสร้างเครือข่ายทั่วโลกเพื่อควบคุมการจำหน่ายพืชป่าระหว่างประเทศ (International Trade) การควบคุมการกระทำโดยระบบใบอนุญาต (Permit) หมายความว่าพืชป่าที่ควบคุมต้องมีใบอนุญาตในการนำเข้า ส่งออก ซึ่งพืชป่า เนื่องจากพืชป่าที่อยู่ในธรรมชาติได้ถูกทำลายโดยกระบวนการทางการค้าระหว่างประเทศเป็นจำนวนมากและในเวลาอันรวดเร็วรัฐบาลจึงตระหนักว่าหากละเลยต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพืชป่าโดยไม่มีมาตรการควบคุมอย่าง

จริงจังและมีประสิทธิภาพ ในที่สุดมนุษย์ก็จะมีโอกาสได้สัมผัสกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ของพืชป่าอีกต่อไป (วันทนา เสาวดี, 2548, หน้า 1)

ในประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับของป่าอยู่ ซึ่งเป็นการสงวนและการดูแลพืชป่า คือ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 ที่เกี่ยวกับของป่าบรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าธรรมชาติ ตามมาตรา 29 ในส่วนของป่ามีสาระสำคัญว่าผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้ามหรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่าต้องได้รับอนุญาต แต่ไม่ปรากฏคำอธิบายของคำว่านิยามของคำว่า “ของป่าหวงห้าม” คงมีแต่ “ไม้หวงห้าม” พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 ที่เกี่ยวกับของป่า ตามมาตรา 14 ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองหรือทำประโยชน์หรือที่อยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผ่าป่าทำไม้เก็บหาของป่าหรือทำประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ มาตรา 21 ใบอนุญาตทำไม้หรือเก็บของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติมาตรา 15 ให้ใช้ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตมาตรา 34 ผู้ได้รับไว้ด้วยประการใด ซ่อนเร้น จำหน่าย หรือช่วยพาเอาไปเสียซึ่งไม้หรือของป่าที่ตนรู้อยู่แล้วว่าเป็นไม้หรือของป่าที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 แต่ก็ไม่ปรากฏบทบัญญัติที่เกี่ยวกับพืชป่าโดยตรงมีแต่เรื่องของป่า ต่อมามีกฎหมายพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 เป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองพืช เช่น พืชสงวน พืชต้องห้าม พืชอนุรักษ์ ตามมาตรา 3 แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้ปรากฏคำนิยามของพืชป่าไว้โดยตรงมีเพียงระบุว่าพืชอนุรักษ์ให้ศึกษาในอนุสัญญาไซเตส (CITES) ซึ่งเป็นพืชชนิดที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพืชป่าใกล้จะสูญพันธุ์ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองพืชป่าที่อยู่ในพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.2518 มาตรา 29 ตรี และมาตรา 61 ทวิ เมื่อปี พ.ศ. 2526 ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาไซเตส (CITES) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่า (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) ได้จัดการประชุมนานาชาติขึ้นที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ตั้งสำนักงานเลขาธิการ CITES ขึ้นภายใต้การดูแลของสหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ IUCN เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่จัดตั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันมีสำนักงานอยู่ที่เมืองเจนีวาประเทศสวิตเซอร์แลนด์โดยชักชวนให้เพื่อนร่วมโลกช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติเน้นทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือถูก

ความในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส (CITES) เท่านั้นแต่ไม่ได้มีการควบคุมการค้าภายในประเทศสำหรับชนิดพันธุ์อื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส (CITES) ซึ่งบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส (CITES) มีทั้งหมด 3 บัญชีประมาณ 28,417 ชนิดจึงเป็นปัญหาเกิดขึ้นอนุสัญญาไซเตส (CITES) มีผลผูกพันให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติ คือ ต้องมีกฎหมายของประเทศตัวเองที่จะนำมาใช้บังคับให้มีการดำเนินการตามที่อนุสัญญากำหนด เช่น การควบคุมการค้า การดูแลการค้าระหว่างประเทศในชนิดพืชที่กำหนดให้เป็นพืชชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ ต้องมีด่านตรวจการอนุญาตการนำเข้าและส่งออกระหว่างประเทศของชนิดพืชที่กำหนด มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ รายงานสถิติการค้าระหว่างประเทศในชนิดพันธุ์ที่กำหนดทุกปี (กลุ่มอนุสัญญาคุ้มครองพันธุ์พืช) กฎหมายของประเทศไทยไม่มีชื่อพืชป่าที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส (CITES) ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฉบับที่ 2 พ.ศ.2535 เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืชที่ใช้อยู่ยังไม่เหมาะสมกับสภาพการในปัจจุบันมีเนื้อหาของพระราชบัญญัติดังกล่าวมุ่งเน้นการขยายพันธุ์โดยวิธีการอื่นนอกเหนือจากวิธีการทางธรรมชาติ จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับพืชป่าอยู่โดยมีสาระสำคัญตามมาตรา 3 ในพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 ให้ความหมายของพันธุ์พืช พันธุ์หรือกลุ่มพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพฤกษวิทยาเหมือนหรือคล้ายกันและมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างกับกลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกันที่สามารถตรวจสอบได้ พืชสงวนหมายความว่า พืชที่รัฐมนตรีประกาศให้เป็นพืช พืชต้องห้ามหมายความว่า พืชที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นพืชต้องห้ามและให้ความหมายของพืชอนุรักษ์ไว้คือ ชนิดพืชที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์พบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองพืชป่าตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฉบับที่ 2 พ.ศ.2535 ในส่วนมาตรา 29 ตรี และมาตรา 61 ทวิ ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมแต่อย่างใดเลยในส่วนมาตรา 29 ตรี และมาตรา 61 ทวิ ล่าสุดได้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 มีคำนิยามของพืชป่าปรากฏอยู่ โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการปรับปรุงพันธุ์ การศึกษา การทดลอง หรือการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการค้า แต่ไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องการควบคุมการค้าจำหน่ายพืชป่าที่ถูกลักลอบนำออกมาจากป่าธรรมชาติโดยตรง

การค้าพืชป่าเป็นธุรกิจระดับหนึ่งที่สามารถสร้างกำไรให้แก่ผู้ประกอบการโดยผู้ประกอบการไม่ต้องลงทุนปลูก คั้นคว้าพันธุ์พืช แต่ก็สามารถนำออกมาจำหน่ายได้ทำให้พืชป่าลด

จำนวนลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงเห็นว่าแม้ประเทศไทยจะตระหนักถึงความสำคัญในการสงวนรักษาพืชป่า ซึ่งเป็นพืชที่เกิดขึ้นเองตามป่าธรรมชาติและมีประโยชน์สำคัญในธรรมชาติและเป็นสายพันธุ์ที่หายากในประเทศไทยทางด้านมรดกของชาติ แต่เมื่อพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 ยังมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ใช้คุ้มครองพืชป่าอยู่ซึ่งไม่อาจครอบคลุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจถึงปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่า เพื่อป้องกันการค้าพืชป่า

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาประวัติ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่า
3. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าในประเทศไทยและต่างประเทศ
4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมการค้าหรือการจำหน่ายพืชป่า
5. เพื่อศึกษาค้นหาแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าในประเทศไทย

สมมติฐานของการศึกษา

แม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ที่บัญญัติขึ้นเพื่อพันธุ์พืช มีบทบัญญัติถึงการห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่านซึ่งพืชป่านั้นมีปัญหาการบังคับใช้อันเป็นช่องว่างทางกฎหมายให้กระทำได้โดยการรับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 ไม่มีบทบัญญัติถึงพืชป่าที่อยู่ตามธรรมชาติแล้วถูกลักลอบนำออกมาจำหน่ายแต่มีบทบัญญัติถึงการ

คุ้มครองพันธุ์พืชป่าเพื่อการปรับปรุงพันธุ์ การศึกษา การทดลอง หรือการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการค้า ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการสงวนรักษาพืชป่าให้ดำรงคงอยู่ต่อไป จึงควรมีกฎหมายเฉพาะในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายพืชป่า รวมทั้งบทลงโทษทางอาญาและทางปกครองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary research) โดยค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ อันเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่2) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 ซึ่งผู้ศึกษาจะใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ปัญหาจากการศึกษา นอกจากนั้นผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาตำรากฎหมาย ตำบทยกกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ในสาขานิติศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ค้นคว้าในห้องสมุด ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าเป็นการศึกษาในเรื่องพืชป่า ที่เจริญเติบโตโดยภายในป่าสงวนหรืออุทยานแห่งชาติของประเทศไทย โดยผู้ศึกษาจะทำการเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้รับแนวคิดมาใช้ในพระราชบัญญัติการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าถึงข้อดีข้อเสีย แนวคิดเห็นที่แตกต่างจนนำไปสู่ปัญหาการวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวบทกฎหมาย อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าในประเทศไทย

2. ทำให้ทราบถึงประวัติ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่า

3. ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าในประเทศไทยและต่างประเทศ

4. ทำให้ทราบการถึงวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมการค้าหรือการจำหน่ายพืชป่า

5. ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายพืชป่าในประเทศไทย

นิยามศัพท์

พืช หมายความว่า สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรพืชและให้หมายความรวมถึงเห็ดและสาหร่าย แต่ไม่รวมถึงจุลชีพอื่น

พันธุ์พืช หมายความว่า กลุ่มของพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพฤกษศาสตร์เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกัน

พืชป่า หมายความว่า พืชที่มีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติคือป่าไม้ และยังไม่เป็นนิคมปลูกกันเองในแปลง เช่น หม้อข้าวหม้อแกงลิงทุกชนิด เฟิร์นต้นทุกชนิด กฤษณา

พืชอนุรักษ์ หมายความว่า พืชชนิดที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพืชป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์

พืชสงวน หมายความว่า พืชที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นพืชสงวน

พืชต้องห้าม หมายความว่า พืชที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นพืชต้องห้าม

ซากพืชป่า หมายความว่า ส่วนต่าง ๆ ของพืชป่า ที่ทำการแปรรูปแล้วไม่ว่าจะนำมาตากแห้ง บดจนละเอียด

การเพาะพันธุ์ หมายความว่า การขยายพันธุ์พืชป่า โดยวิธีการธรรมดาหรือโดยวิธีการธรรมชาติทั่วไป

การขยายพันธุ์เทียม หมายความว่า การขยายพันธุ์พืชป่า โดยวิธีการที่ไม่ใช่วิธีการทางธรรมชาติหรือโดยวิธีการทำ GMO

การจำหน่ายพืชป่า หมายความว่า การค้า การซื้อขาย แลกเปลี่ยน การนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน ซึ่งพืชป่า

การนำเข้า หมายความว่า นำเข้า หรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

ส่งออก หมายความว่า นำหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

นำผ่าน หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร

ใบอนุญาตหรือใบรับรอง หมายความว่า พืชป่าที่ถูกควบคุมจะต้องมีใบอนุญาตในการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ

อธิบดี หมายความว่า อธิบดีกรมวิชาการเกษตร